

довести, захистити власну позицію забезпечують демократичність та сприяють творчості педагога, а творчість – це частина успіху освітянської справи. Здебільшого вчитель – це творча, ініціативна, ерудована та всебічно розвинена особистість, і завдання методичної служби – здійснювати науково-методичний та психологічний супровід освітньої діяльності.

У педагогіці є аксіома: інтелект формується інтелектом, характер виховується характером, особистість формується особистістю, успішні діти виховуються успішним учителем. Закономірно, що освічена людина в сучасному суспільстві – це не тільки і не стільки людина, котра володіє знанням, а індивідуальність, яка вміє здобувати, набувати знання, робити це цілеспрямовано, з потреби, вміє застосовувати знання у будь-якій ситуації. Не дивно, що найкращий педагог-методист – це та особистість, котра все сплановує, обмірковує, організовує, передбачає.

Якісно та продуктивно має працювати психологічна служба школи, забезпечуючи психологічний супровід кожного вчителя, позитивний мікроклімат у колективах, позитивний імідж системи освіти для громадськості. Сподіваюся, що результатом спільної роботи практичних психологів і вчителів стане новий тип освітньої установи, стратегія і тактика педагогічного колективу якої зорієнтована на дитину, її благополуччя й розвиток.

Крупник З. І.,

*викладач кафедри психології
та соціальної роботи ТНЕУ*

Максим'як С. М.,

*вчитель Тернопільської загальноосвітньої
школи № 14 імені Богдана Лепкого*

КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У сучасних трансформаційних умовах відбувається переосмислення змісту, форм, методів і технологій навчання і виховання особистості у контексті формування системи ціннісного ставлення до власного здоров'я. У центрі уваги освітянської спільноти знаходиться визнання самоцінності людини як єдності фізичного, духовного і соціального.

Загальновідомим є твердження, що здоров'я – це скарб кожного громадянина, стратегічний ресурс держави, запорука розвитку міжнародної спільноти в цілому. Особливого значення в сьогоденні реаліях набуває стан здоров'я підростаючого покоління. Немає сумніву в тому, що генетичні, соціально-економічні та екологічні фактори знижують рівень здоров'я особистості.

Неоціненний внесок у здоров'язберігаючу освіту зробив А. Макаренко, який приділяв величезну увагу вихованню у своїх підопічних гігієнічних навичок. Він визначав «здоров'я» як нормальний комплекс фізичних і гігієнічних якостей і проявів: охайність, життєрадісність, статєва порядність [2].

Педагогічна система великого педагога-практика В. Сухомлинського спрямована на створення умов і можливостей для формування, збереження і зміцнення здоров'я школярів. Він писав: «Турбота про здоров'я – це праця вихователя. Від життєрадісності, бадьорості дітей залежать їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра у свої сили. Якщо зміряти всі мої турботи і тривоги про дітей, то добра половина їх – про здоров'я» [3].

Важливо підкреслити, що запропоновані ідеї гуманізації, за Ш. Амонашвілі, дозволяють відкривати на практиці не менш ефективні способи, прийоми, форми виховання і навчання, що значною мірою сприяє формуванню культури здоров'я особистості [1].

Отже, як видно з ретроспективного аналізу, питання формування культури здорового способу життя та ціннісного ставлення до здоров'я особистості є актуальними та своєчасними і надалі.

Стан сучасної здоров'яформуючої освіти й виховання суспільства дозволяє виявити явне протиріччя між позитивними установками та реальним рівнем оздоровчого виховання особистості. У зв'язку із цим питання культури здорового способу життя молоді є одним зі складних і ключових у сучасній практиці вчителя.

Безумовно, культура здоров'я молоді на високому рівні не з'являється сама собою, а розвивається в результаті активної системної роботи над собою, цілеспрямованою взаємодією з оточуючими людьми. Вагоме місце у цьому процесі відводиться освітнім закладам як цілісній громадсько-педагогічній системі, де суб'єтами навчально-виховного процесу виступають самі педагоги. Тому процес виховання культури здоров'я підростаючого покоління передбачає наявність у самого викладача, необхідного рівня знань про здоров'я як важливої складової його загальної та професійної культури. Головна місія школи тут полягає у створенні особливого освітнього середовища, яке б «провокувало» процес формування у вихованців позитивної стійкої індивідуальної картини здоров'я як необхідної умови їхньої життєздатності. Вона повинна мати такі характеристики:

- теологічність;
- високий загальний рівень свідомості свого життя;
- перевагу ціннісної регуляції над споживчою;
- локалізацію провідних значеннєвих орієнтирів у майбутньому та сприйняття свого життя в сьогоденні як цікавого, емоційно насиченого й наповненого змістом.

Тільки в цьому випадку відбудеться перетворення культууроутворюючого символу «здоров'я» у сенс життя сучасної молоді, тому що індивідуальна картина здоров'я стане значенневою системою особистості.

Проблема орієнтації всієї системи освіти на здоров'язберігаюче навчання й виховання без усяких натяжок і перебільшень, може бути названа проблемою номер один як за актуальністю сьогодні, так і за статистичним значенням для розвитку.

Отже, можемо зробити висновок, що здоров'я є базою ефективної життєдіяльності особистості, передумовою максимального розкриття можливостей кожної людини. Від його формування, яке потрібно починати із раннього віку (поліпшення стану здоров'я, рівня набуття знань та професійних навичок), а також максимального використання для праці, відпочинку, культурної, суспільної та політичної діяльності, в першу чергу, і залежить ефективність розвитку людства.

Література:

1. Амонашвили Ш. А. *Личностно-гуманная основа педагогического процесса* : [учеб. пособие] / Ш. А. Амонашвили. – Минск : Университет, 1990. – 500 с.
2. Макаренко А. С. *Коллектив и воспитание личности* / А. С. Макаренко. – М. : Педагогика, 1972. – 333 с.
3. Сухомлинський В. О. *Вибрані твори в 5 томах* / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1980. – Т. 5. – 678 с.

Крих Г. Р.,
психолог Тернопільської загальноосвітньої
школи I-III ступенів №8

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ У ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Проблема професійного та особистісного розвитку є завжди актуальною, така ситуація обумовлюється значимістю професійної діяльності в житті людини. Успішність професійної самореалізації обумовлена особистісними характеристиками. Тому теоретичні та прикладні дослідження багатьох науковців зосереджені на вивченні особистісного і професійного розвитку фахівців [1]. Поєднання двох аспектів прояву суб'єктності дає змогу визначити передумови та обставини появи особистісної зрілості і майстерності професіонала.

Професійний розвиток особистості фахівця – процес безперервний, він вимагає постійної роботи над собою, своїм професійним становленням, вдосконаленням, накопиченням, розвитком професійного й соціального досвіду, творчого потенціалу і т. ін.

Сучасний цивілізаційний розвиток, науково-технічний прогрес вимагають від особистості сучасного фахівця прояву максимального професіоналізму, креативності, гнучкості. Тому на сьогодні мало лише «знати та вміти» у